Қарағанды Мемлекеттік Медицина Униветситеті

Қазақстан тархы және саяси пәндер кафедрасы

Қайта өрлеу мәдениеті аясындағы философия

Орындаған: Жасұзақ М.М.
Тексерген: Мейрамова Н.А.

2010ж

Кіріспе

1. Кіріспе
2. Табиғтты зерттеу заңдылықтары
3. Studia Humanitatis
4. Адам мәселесі
5. Қайта өрлеу дәуірінің ерекшелігі
6. Адам мәселесін философиялық тұрғыда зерттеп жазған ғалымдар
7. Қорытынды

Кіріспе

Қайта өрлеу дәуірінің ерекшелігі

Қайта өрлеу дәуірі – орта ғасырдан Жаңа заманға өту дәуірі болды. (XIV – XVII)

Қайта өрлеу заманы Италия елінде басталды. Солтүстік Италияда сауда, қолөнер өндірісі тез дами бастады.

Жартылай ұйқылы ояу өмір сүріп жатқан феодалдық қоғам оянып, жаңа өмірге аттынды, қалалар тез өсіп әлеуметтік өмір өзгерістермен, қызықтығымен көзге түседі.

Өндіргіш күштерді дамыту *схоластикалық* ой-өрістен жаратылыстану ғылымдарына бет-бұрыстың пайда болуына әкеледі. Ал ол ақырындап материалистік бағыттың философияда күш алуына әкеліп соқты.

Табиғаттың заңдылықтарын зерттеу жолы

Эмпиризм – тәжірибелік зерттеу, тәжірибе арқылы алынған деректерді пайымдау

↓

Рационализм – ағымын дүниеге әкелді: - ал оқыған көзі ашық

↓

Интилегенцияның дүниеге енуіне себеп болуы

Studia Humanitatis

Орта ғасырдағы университеттер мен шіркеуден тыс жақа ұйымдардың көптеп пайда бола бастауы.

Гуманитарлық пәндерді зерттеу

Қайта өрлеу заманының өшпес нәтижесегуманистік ағымнның сол кездегі қоғам мәдениетінің саласында пайда болып, философияның ой-өріске ғана емес, сонымен қатар саясатқа, моралдық нормаларға, әдебиет пен көркем өнерге, дінге ықпалын тигізді.

Адам мәселесі

Қайта өрлеу заманында адам мәселесіне жаңаша бетбұрыс болды. Оны философиялық талдау.

- Адам мәселесі – бұл философияның Конфуций, будда Сократтан бастап орта ғасырға дейін философияның өзекті сұрағы болған. Орта ғасырдағы бұл мәселенің шешімі адамның қайшылықты пенде екендігін ашуда болды.
- Адам – жан дүниесі, рухы бар пенде ретінде әрқашанда аспанға ұмтылған, құдайға жақсы тұлға
- Оның денесі бар, ал оны жердегі қызықтарға құмартуға, оның еркінің соған қарай жетілуіне әкеліп, оны күнәға батырады.

Қайта өрлеу дәуірінде – ол адамның рухы мен жан дүниесін ғана емес, сонымен қатар оның тәнін, денесінде ақтау, оның керемет әсемдігін көрсету, адамның дүние сезімінің тікелей – теңіз терендігін анықтау болу.

Адам мәселесін философиялық тұрғыда зерттеп жазған ғалымдар

Джанацо Манетти (1396 – 1459) еңбегі “ адамның абыройы мен артықтығы жөнінде ”. Ол құдайдың адамға арнап жазған дүниесінің сұлулығына тоқталып, сол жаратылған дүниенің ең биік шыңы ол адамның өзі дейді.

Адамның дене құрылысы, оның әсемдігі басқа дүниедегі денелерге қарағанда ерекше биік орын алады. Мысалы әр түрлі нәрселерді жасай алатын адамның қолдары қандай әсем, ғажап.

Лоренцо Балла

Ләззәт алу жөнінде деген еңбегінде ол адамның дүниетанымы оның ақыл ойымен қатар сезімдік іс әрекеті арқылы ғана болады деген пікірге келді. Табиғаттың тіршілікке берген ең негізгі заңы өзінің өмірі мен денесін сақтап оған зиян келтіретіндердің бәрінен жалтару сезімдік іс-әрекетсіз болмайды. Ләззәт – жан мен дененің рахатқа батуы ретінде игілікті іс.

Николай Кузанский

Қайта өрлеу заманы философияның ұлы тұлғасы (1401-1464) ол жас кезінде Падуя университетінде оқып соңынан діни қызметпен айналысады. Ол орта ғасырлық философиямен қайта өрлеу заманындағы гуманистік ой-пікірді ұштастырады. “ Ғылыми білімсіздік ” деп аталатын еңбегінде – қайшылықты ұғымның мән мағынасын ашады. Белгілі бір ақиқатты іздеу жолында анықталмағанды анықталғанмен, белгісізді белгілімен салыстырады.

Қайта өрлеу дәуіріндегі әлеуметтік философиялық көзқарастар

Николла Макиавелли өз уақытындағы классикалық білім алған Флоренцияның сол кездегі күрделі әлеуметтік саяси өміріне тәнті болған. Алайда саяси қызметте ешқашанда тұрақтылық болмайды. Сондықтан Флоренциядағы Республика құлап, оның орнына Медичшер келген кезде, ол жұмысынан құлап өзінің және иелігіне кетеді.

Макиавелли

Макиавеллидің адам тұжырымдамасы адам мәселесін Н. Макиавелли діни көзқарастан айырып, толығымен табиғаттың туындысы ретінде шешеді. Адам өзінің жаратылысы бойымен өзімшіл келеді. Сол негізіндегі экономика саласындағы ең белсенді топ – саудагерлер мен қолөнершілердің өмір салтын мұқият қарап Н. Макиавелл адамның іс-әрекетінің ең терең түрткісі – ол оның мүддесі деген тұжырымға келеді.

Қайта өрлеу заманында

Университеттер мен суретші. Мүсінші, сәулетші т.с.с өнер Қайраткерлкрінің өнер Ханаларында дамыды

метеметика ғылымдары жақсы дамыды

Адамны дене құрылысының өлшемі терең зерттелді

Леонардо да Винчи

- Ғылым мен өнер саласында Қайта өрлеу заманының ең жан-жақты дамыған тұлғасы, тахта өз ісін қалдырған. Ол суретші, инжинер, мүсінші.
- Өзінің философиялық көзқарастарында Л. Да Винчи адам мен табиғатты салыстырып, адамның дүниедегі барлық тіршіліктен жоғары екенін көрсетеді.
- Сол замандағы схоластикалық ғылымға қарсы шығып эмпиризмнің алғашқы нышандарын салды.

Қорытынды

Философия бірте-бірте діни көзқарастан алшақтап, нақтылы өмір тәжірибесіне сүйене бастайды. Табиғат жөніндегі ғылыми деректердің, табиғи құрал және моральдық мәселелердің мәні өте бастады. Ал бұл үрдістер жаңа дәуірдегі ғылымның жан-жақты дамуына әсерін тигізді.

Назар аударғандарғандарыңызға рахмет